

In een klein Vlaams dorp, enige uren ten noorden van Ieper, nabij de grenzen van het Vrijbos, werd kermis gevierd.

En ofschoon in 1798 de Franse bezetting zwaar op Vlaanderen drukte, heerste toch vrolijkheid in de herbergen, waar boeren en boerinnen, kloeke zonen en blozende dochters luidruchtig babbelden, om daarna een dansje te wagen in de grote tenten, in de boomgaard of naast de woning opgeslagen. Een drukke menigte bewoog zich ook tussen de kramen, waar koopwaren, speelgoed en lekkernijen uitgestald lagen.

De meeste beweging viel te bespeuren naast de kerk, rond de geliefde liedjeszanger.

Franske had er zijn kleurenrijke schilderij ontplooid en zijn vrouw Trees stond op het geleende herbergtafeltje er voor, om de omstanders een schoon liedje te leren.

Wie luisterde niet gaarne naar « vrolijk Franske », die zulke aandoenlijke uitleg over zijn prenten kon geven, dat de dikke boerinnen en hun welgedane dochters van zuivere ontroering tranen in de ogen kregen?

Franske hield de viool in de ene, de strijkstok in de andere hand, terwijl zijn wederhelft, die er bijlange zo vrolijk niet uitzag als haar echtvriend, de armen vol papieren had, waarop 's zangers eigen gedicht gedrukt stond.

— Komt bij, komt bij, nodigde de zanger, en zet goed uw ogen en oren open. 't Is over Bakelandt!

Bakelandt! Die naam verwekte reeds schrik in Vlaanderen. Bakelandt, de wrede roverkapitein, voor wie het volk een bijgelovige vrees koesterde!

— Komt boeren en burgers, citoyens wil ik zeggen, ik ga beginnen. Een splinternieuw lied voor u, ter verpozing, ter lering en ter waarschuwing. Een lied van de wrede moord welke te Langemark is geschied. 't Eerste couplet, opgelet!

Franske lachte eens, plaatste de viool in de goede houding, kraste even over de snaren en dit alles met een voornaam gezicht, waarna hij begon, door zijn vrouw begeleid.

Komt, mensen, luistert naar mijn lied
't Is van de moord die is geschied
Al in een dorp van onze streke
En 't moorden gaat zo achter reke.
En 't moorden gaat zo achter reke.

HEC LEEMANS AANGETEKEND

— Ja, mensen, wij beleven wrede tijden en ik mag wel zeggen « 't moorden gaat zo achter reke ». Verleden week reisde een koopman van Roeselare naar Torhout. Even voorbij « 't land van belofte » vond men 's morgens zijn bebloed lijk. Men hoort van niets meer dan van moorden, branden! Wie van u durft door 't Vrijbos te trekken? Franske is wel niet bang, maar hij waagt zich 's avonds niet meer langs de baan. Zo ik in Bakelandt's klauwen viel, wie zou dan voor u nog schone liedjes dichten? Opgelet, Trees, het tweede couplet.

De dieven braken wonder zacht
In ene hoeve binst de nacht.
Zij waren dorstig naar het geld,
En vreesden daarvoor geen geweld.

De zanger wees met zijn strijkstok op het schilderij naar de koddige afbeelding van een hoeve.

— Ziet, mensen, dat is de hofstede onder Langemark. Denkt nu eens dat het uw huis ware. Gij ligt daar 's nachts gerust te slapen, weet van de wereld niets af en ondertussen breken wrede schelmen in uw huis. Geld, geld, dat is hun verlangen, hun wens, hun geloof, niets dan geld en, om dat te bekomen, zijn zij tot alles in staat.

Zo drongen de rovers binst de nacht in de hoeve. Zij hadden een gat geboord in de deur en schoven de grendels weg.

En nu, opgepast, 'k begin weer.

De baas van 't huis hoorde gerucht.
Hij kwam al bij met ene zucht
Maar 't opperhoofd der wrede bende
Gaf hem een stoot in zijne lenden.

Boer Vereeck, zo was de naam van de pachter, werd wakker door het gerucht en stond op. Ware hij in zijn bed gebleven en had hij geveinsd te slapen, wellicht leefde hij nog. Maar ja, lig daar eens rustig, dat gij weet dat men u besteelt. Vereeck stond op. Ziet gij hem? De arme bloed staat daar in zijn hemd, hij gaat recht naar zijn dood; is 't niet om van deernis in bittere tranen uit te barsten? Denkt eens, bazinnen, dat uw man en gij, frisse, gezonde dochters, dat uw vader of uw vrijer daar stond! De roverhoofdman springt toe en werpt hem op de grond. Trees, wij vervolgen.

Hij greep hem dan bij zijne hals
En als een tijger, ja zo vals
Heeft Bakelandt de arme bloed
Verworgd zoals men met de galge doet.

— Arme Vereeck! De schelm grijpt hem bij de hals met zijn ijzeren vuisten. Gij ziet het op het schilderij. Hij wurgt hem. Gewurgd, goede lieden! Dat deed men eertijds met schelmen die men aan de galg hing. Maar nu doen de rovers het met eerlijke, brave mensen en dat alles... om geld! Daar lag nu

HEC LEEMANS EN RECOMMANDÉ

de boer, voor enige minuten was hij gezond, nu dood met blauwe vlekken op het gelaat. En dat gebeurt op enige uren van hier, dat gebeurt in onze tijd!
Er was nog een meid in huis. Hoort maar.

De meid ook uit haar bed gekomen
Want ja, zij had 't lawijt vernomen,
Was snel onder een kas gekropen
En hield zich stil tot zij afdropen.

— Mieke, zo heette de meid. Braaf Mieke, Franske aan wie gij zo dikwijls eten gaaft, Franske heeft God en alle heiligen op zijn blote knieën gedankt, omdat gij de dood ontkomen zijt. Nietwaar Trees, gij waart er bij. Een slim gedacht van Mieke om onder een kas te kruipen, een kas in een donkere hoek van de zolder! Zie daar is het afgebeeld. Mieke kunt ge niet bemerken, want, zoals ik zei, ze is diep verdoken. Denkt eens, vrienden, dat gij onder een kas zit en dat de rovers in huis zijn en u misschien vinden kunnen. Is het niet om onder die kas dood te blijven van schrik!

De rovers gingen dan aan 't zoeken
Naar geld en buit in alle hoeken.
En zijn daarna zeer zwaar belaan
Met grote blijdschap weggegaan.

— Ziet ze zoeken, de schelmen. Ze vinden rijke buit. Ondertussen praten de rovers en zij kunnen niet spreken zonder achter ieder woord een vloek te zeggen. Mieke, de arme sloor, vernam aldus de naam van de kapitein.

De meid die nog verborgen lag,
Waarvoor zij God bedanken mag,
Zij had gehoord, dat Bakelandt
Al is de rover in ons land.
Ja, vrienden, weest er zeker van
In Vlaanderen is geen wreder man
Dan Bakelandt, die staat aan 't hoofd
Van al dat steelt en moordt en roof.

— Hier hebt gij het portret van Bakelandt, en Franske wees naar een cirkel, waarboven enige lijntjes de haren verbeeldden, terwijl twee boogjes de ogen, een kromme streep de neus en een eivormige figuur de mond moesten voorstellen.

Dat is Bakelandt, de vreselijke rover, die aan het hoofd van zijn bende in de huizen dringt, roof, moordt en brandt. Ziet, wat een wreed gezicht, ik zou er 's nachts niet gaarne tegenlopen en bij dag evenmin.

Wie durft nu nog op strate gaan
Nu iedereen wordt dood gedaan?
O God, verlos ons Vlaanderenland
Van deze wrede Bakelandt.

DE GROTE VLAAMSE TEKENAARS

PATRICK
MCDONNELL

SCOTT
MCGEEHEE

2

HEC LEEMANS

BAKELANDT

Als 't zo voort gaat, vrienden, dan zal niemand zich meer op straat durven tonen. Barbara Neirinck werd twee weken geleden in volle dag, drie uur van de namiddag, tussen Gits en Beveren aangerand en moest er haar gouden ooringen, gouden spelden en geldbeurs afgeven.

Maar Bakelandt 't zij u gezeid
Gij maakt nu zeker veel lawijt
Maar loop naar Noord, naar Zuid, naar West,
God zal u vinden op het lest.

Gij en uw makkers, peinst het wel,
Gij zijt bestemd voor 't vuur der hel
Indien gij voortgaat met uw leven
Zo aan de duivel weg te geven.

— Bakelandt en zijn trawanten zijn dienaren van Lucifer. Zo zij onboetvaardig sterven, dan zal het kermis in de hel zijn.

En haalt nu maar allen een kluit uit de zak en koopt Franske al zijn liedjes af. Ik zal het nog eens voor zingen en het u allen leren.

Onder de menigte bevonden zich twee rijke kooplieden. Vooral de grootste van de twee was deftig uitgedost. Zijn jas en broek waren van kostbaar laken en aan de schoenen droeg hij zilveren gespen. Om de hals hing een gouden ketting, waaraan ongetwijfeld een uurwerk van hetzelfde metaal bevestigd was. Wie de man aandachtig aangekeken had, zou bemerkt hebben, dat onder de voordracht en het gezang van Franske, spot en woede zich beurtelings op zijn gelaat afwisselden.

Toen de liedjesman opnieuw begon, verlieten beide kooplieden, evenals vele toeschouwers het plein en begaven zich naar de afspanning « De Gouden Leeuw ».

De twee vreemdelingen, want niemand op het dorp kende hen, zetten zich aan een tafeltje tegen de muur en bestelden een fles wijn.

Beide vreemdelingen luisterden aandachtig naar wat de bezoekers, die aan hetzelfde tafeltje zaten, elkander te vertellen hadden.

Een nog krasse grijsaard, die als pachter Doken aangesproken werd, vertelde, dat er in de afgelopen nacht een koopman bij Torhout uitgeplunderd was.

— Och, dat is alles geen nieuws meer! zei een jonge man van tussen de twintig en de dertig, schijnbaar een rijke boerenzoon. 's Morgens bij het opstaan vraagt men zich angstig af van welke wandaad men nu weer horen zal.

— Gij hebt volkomen gelijk, Joos, viel nu een boer van middelbare leeftijd in, niemand is zelfs zijn leven meer zeker. Men moet voorzichtig zijn.

— Dat zeg ik altijd tot mijn broeder Tiest, hernam Joos. Gij weet dat hij met een meisje van Langemark verkeert, Maria Moerman. Hij is er mede hier. Dikwijls gaat hij haar bezoeken. Op de hoeve van Moerman is het zo gezellig, dat de uren er omvliegen en de klok al tien slaat, eer men het weet. Dan komt Tiest nog te paard naar huis en ge weet de weg van Langemark naar West-Rozebeke is van de beste niet.

— En komt hij geheel alleen? vroeg pachter Doken verwonderd.

HED. LEEHMANS - J. DANIEL

BAKELANDT

EEN
HISTORISCH
VERHAAL

A stylized illustration of a man and a woman. The man, on the left, has brown hair and is wearing a light blue, long-sleeved shirt. The woman, on the right, has long, wavy red hair and is wearing a blue and white dress. They are both looking towards the viewer with serious expressions. The background is dark with some faint, stylized elements.

DE
ROVERSSENDE
VAN HET
VRIJBOSS

DE EERSTE BAKELANDT-VERHALEN IN ÉÉN BOEK!

Standard Uitgeverij

— Dikwijl vergezel ik hem naar Langemark, maar wat zouden wij tweeën nog vermogen tegen een hele bende?

— Dat uw broeder maar oplet! waarschuwde de derde, boer Neel, dood is dood!

— En ik heb wat anders horen vertellen, sprak een vierde, die zich bij het tafeltje zette en het gesprek gehoord had.

— Wat dan, Miel?

— Ik heb mij laten wijsmaken dat Bakelandt een tovenaer is. Ik geloof, dat die kapitein in dienst van Lucifer is, dat hij zich veranderen kan in alle gedaanten, dat hij zich zo groot en klein kan maken als hij wil, kortom dat hij zijn ziel aan Satan verkocht heeft.

— Dat is oude wijvenpraat, Miel, zei Joos.

— Ja, ja, oude wijvenpraat? En hoe komt het dan dat bij een pachter te Zarren alles gestolen was, zonder dat men een spoor van inbraak kon vinden, zonder dat iemand in huis iets gehoord had, zonder dat de grote waakhond geblaft had? En hoe zou het anders mogelijk zijn, dat er in het Vrijbos allerlei blauwe, gele, groene lichtjes dwalen?

— Hebt gij dat gezien, Miel? vroeg Joos.

— God beware mij, dat ik 's avonds en zelfs overdag het Vrijbos genaak, riep de man, die er een eenvoudige boerenknecht uitzag, verschrikt. Maar ik heb het vernomen van mensen, die het met eigen ogen aanschouwden. En nog iets anders vertelden ze mij.

— Nog iets anders, herhaalden allen.

— Verleden week kwam er bij een landbouwer uit Koekelare een zwarte kater binnen in huis. Ieder dacht dat hij verdwaald was en door honger gedreven werd. Men gaf hem te eten. Dan stak de boer hem in de kelder. 's Morgens miste men een gouden zakuurwerk van de baas en alle juwelen van de vrouw en dochters. De kater was verdwenen door het kelderluik, waarin men een uitgebrand gat bemerkte. Wat betekent dat dan? vroeg Miel.

Beide vreemdelingen stonden op, en na hun gelag betaald te hebben, verlieten zij de herberg. Zonder spreken gingen zij over de Dorpsplaats en sloegen de weg naar Diksmuide in.

— Wie zou ooit geloofd hebben, Sander, zo verbrak de kloekste het stilzwijgen, dat mij nog de eer beschoren zou zijn, op een schilderij te prijken? En wat een belangstelling!

— Maar, kapitein, antwoordde de makker, gij wist zeker niet, dat gij zo lelijk waart. Ik kan niet zeggen, dat Franske u getrouw uitgebeeld heeft.

Beide schelmen, want beide vermomde kooplieden waren niemand anders dan Bakelandt en zijn vertrouwdste makker, Sander Daneel, schoten in een luide lach.

— Toch hebben wij een wijze les gehad, hernam de kapitein. Wij moeten beter de huizen doorzoeken om niet verraden te worden. Hadden wij dat oud slangenveld de nek omgedraaid, de sloor zou mijn naam niet verklapt hebben. En och, niemand kent mij; of het boerengespuis mij Bakelandt, Robespierre of Toontje noemt, om het even. In elk geval, wij gaan vooruit. Laat ze maar geloven, dat wij aan de duivel verkocht zijn. Des te minder weerstand zullen ze durven bieden. Wat de dwaze knecht daar vertelde, is uitgestrooid door twee

BAKELANDT

De bloedwet

1

TEKENINGEN: HEC LEEMANS
TEKST: J. DANIEL

UITGEVERIJ J. HOEFT N.V.

van mijn mannen. De list werkt goed dus. In de afspanning heb ik dingen gehoord die mij een nieuw plan ingegeven hebben.

— Een nieuw plan, kapitein ?

— Ja, Sander. Gij hebt daar de rijke boerenzoon horen vertellen van een broer die in Langemark vrijt. Wel, hij zal niet lang meer vrijen ! Binnenkort zult ge er meer van vernemen. Nu wordt het tijd dat ik mijn mannen opzoek : ik ben reeds te lang afwezig geweest. Doch gaarne zou ik een stuivertje drinkgeld meebrengen en mijn beurs geraakt leeg. Sander, laten wij wat doorstappen ; ginder loopt er iets, dat onze gading is. Laat mij maar het woord voeren.

Op enige afstand vóór beide schelmen ging een man, die ook van de kermis kwam.

Weldra hadden Bakelandt en Daneel hem ingehaald.

— Dag, vriend, zei Bakelandt, volgen wij de goede weg naar Diksmuide ?

De aangesprokene, een pachter van omstreeks vijftig jaar, keek de vrager even aan en misschien boezemde de kleding hem vertrouwen in, want hij antwoordde :

— Gij deedt mij schrikken. Ik liep zo in gepeinzen verdiept, dat ik u niet hoorde komen. Op de weg naar Diksmuide, vraagt gij ? Ja, ja, dan zijt gij in de goede richting. Maar het is nog twee volle uren van hier. Als gij niet al te rap draaft, stap ik met u mede. Gekout verkort de weg.

— Dat zal ons genoegen doen, hernam Bakelandt, die ongemerkt teken deed aan Daneel.

—De rover bleef een stap achter, greep eensklaps de niets vermoedende pachter bij de hals, wierp hem achterover en hield hem, met de knie op de borst, vast tegen de grond gekneld.

Op hetzelfde ogenblik toonde Bakelandt een blinkende dolk en legde de pachter het koude staal op de blote keel.

— Uw geld of uw leven, siste hij.

De ongelukkige scheen het spraakvermogen verloren te hebben. Het was of zijn hart stil stond. Hij poogde onwillekeurig zich van de zware last te bevrijden, maar Sander Daneel hield hem in bedwang.

— Verstaat ge me niet ? sprak de kapitein met doffe stem. Rap uw beurs, of hij gaat er door !

De rampzalige pachter kreeg zijn bezinning terug. Hij besepte de vreselijke waarheid. Hij was in de macht der rovers ! Rillend blikte hij in de fonkelende ogen van de booswicht, wiens wezen van begeerlijkheid blonk.

— Ach mensen, doodt mij toch niet ! kermde hij, terwijl het angstzweet langs zijn voorhoofd parelde.

— Uw geld en rap, gij hebt met Bakelandt te doen.

De pachter trilde.

De rover drukte de dolk wat meer op de hals.

— Het zit op mijn borst in een beurs, kloeg de pachter. Neem mijn geld, maar laat mij gaan. Ach, denk aan mijn vrouw en kinderen ! Ik heb u toch niets misdaan. Neem alles, maar heb deernis, heb deernis !

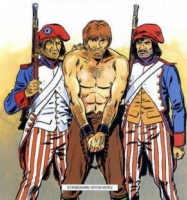
Bakelandt had de klederen opengetrokken en snakte de beurs van het lint, zo heftig dat de overrompelde een smartkreet slaakte.

— Wat moet ik met hem doen ? vroeg Sander.

HEC LEMMANS - J. DANIEL

BAKELANDT

DE BLOEDWET

STYLING: BEATRICE

— Denk aan de oude toverkol onder de kas, antwoordde de ander met een vloek. Geen getuigen! Maak er kort spel mee.

Een laatste maal snakte de pachter naar lucht, terwijl zijn lichaam heftig schokte. Dan was alles gedaan.

Beide mannen verdwenen in het dichte bos.

BIJ DE ROVERS

Op een open plekje, diep in het Vrijbos, stonden enige armzalige hutten. Met de hand kon men gemakkelijk het rieten dak bereiken en wie door de scheve deur binnen wilde treden, moest zich diep bukken.

Niemand waagde zich tot hier in het woud; wie echter doorgedrongen ware tot deze plaats, had verwonderd de struise kerels met hun woeste blik, de vuile vrouwen en verwaarloosde kinderen aangestaard en zich afgevraagd of er hier een verwilderde, onbeschaafde volksstam uit een heidens land overgeplaatst was.

Op de avond van de beschreven kermisdag blekte door de kleine, enige ruit van een dier hutjes een lichtje.

Een flikkerend lampje hing aan een spijker in een balk en verlichtte maar spaarzaam het ellendig vertrek, dat bovendien gevuld was met rook, want een vijftiental vervaarlijke kerels zaten hier, meest allen met een stenen pijpje in de mond.

Roze, een vuile sloor met fladderende grijze haren, met een zwart gelaat en vals loerende ogen, met de rug door de ouderdom gekromd en handen die wel op klauwen geleken, bazine Roze dan, stond achter een soort toog vol met potten en kannen. Zij had het druk om de aanwezigen te bedienen.

— Waar de kapitein toch blijft! sprak een der rovers, die met de naam Joske Braeks aangeduid werd, doch eigenlijk Jozef van Damme heette. De zaken gaan maar slap!

— Hij heeft ons deze avond hier ontboden en gij weet, Bakelandt is een man van zijn woord, zei een lange, forse kerel, Pieter Buschaert geheten.

— Ja, hernam de eerste, dat weet ik, maar het word^t laat. En om geen vermoeden te wekken, moet ik morgen om zes uur te Hooglede aan het zagen zijn. Gij, Pieter, kunt tot acht uur in uw nest liggen, maar dat gaat zo met allen niet.

— En ik moet morgen een stuk omploegen, viel een derde in. Maar daarom niet getreurd. Spel en drank verdrijven de tijd!

— Gij hebt gelijk, Jan, het leven onder Bakelandt is goed en een keer, dat wij rijk zijn, vaarwel Vlaanderen met uw gierige boeren en uw akkers. Anderen kunnen zich als slaven krommen op het veld, wij zullen een genoeglijker leven leiden.

— Roze, hier, ik heb nog enige kluiten, die in mijn zak dansen, tierde een man, met opgeblazen gezicht en laag voorhoofd. Zolang ik Pee Bruneel heet, bijgenaamd De Schout, zolang blijf ik rover en moordenaar! Geld om te drinken, dat moeten wij hebben, en al verduiken de boeren het nog zo goed, wij zullen het vinden.

Op dat ogenblik werd de deur geopend en kwamen drie mannen binnen. Twee hunner waren gekleed als de aanwezigen, doch de derde, een man van

THE GREAT BRITAIN
PUBLISHED BY THE
HAKELANDT

JAN VAN CONTICH
JOHAN VERDIJCK

DE BENDE VAN
BAKELANDT

Deel I

ANTWERPEN
UITGEVERSFIRMA L. OPDEBEEK

1955